

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Explicatio in epistolas et evangelia, quae tot anno
cantantur - Cod. Ettenheim-Münster 164**

Erndlín, Joachim

[S.I.], 1624-1638

Dominica III.

[urn:nbn:de:bsz:31-114264](#)

Quiescere circa festum.
DOMINICA III ^a
proptere Epiphaniam.

Am descendit Iesus Math 8.

Questio 2. Soluit hoile in plans degere, ite ergo ut defensari
de mortali prius debere ascendere. Nam q'ntur Christus cur in montem
ascendit potest defensurum: ad hoc dicitur & Gen: Gen. 6. m. fato nostrum
st. uoluisse Christum faciem dare p'dicatoibus, ut prius quae ad populu dicatur,
uitia deferant, cuius uirtutu' montem ascendit,
le quo Ies. 40 super montem exalitus ascendit, tu qui euangelizans homines
malleum ad celestia rigant, cu' trii agant de multis modis, multis que
bus locis vias ab eo impetrant, ni lego eius meritatus dies ac noctes post
Iesu a defendant & collectar in predictione meritis spirituales tanquam
boni frumenti quis disponerent auditoribus. N' sit ei cura salu' his
propria, & de aliena sibi quicquid a fno solliciti. Hor in suo genere faci-
abant Romani accurritissime, & se fubabant & socios, atq' hor nodi
uirorw' bonorum atq' utilium nomen sic rebantur colligere. Cla-
risimi uiri nrae Clastatis, aie Cicerio temporibus optimis, hoc
sibi amissimus, pulcherrimusque dicebant ab hospitibus, cito-
tibus suis, ab eotius nationibus, q' in amicitia, ditione populi
Romani essent inimicis propulsare, & eis fortunis leger-
dere.

UAS IV 2. C. 13. & Nam s. prohibentur
leprosi sanos uedore, ne consanguinei eis laborent, q. non modo illi
catus hodus ne meminuit psumpsit appropinquare Christo, ut discipulis
suis? tame n. uenies erat, ut Christus ceteris manu et tangere? &
ut haec actio aliquod difficultatis. Ne et excusare diceret Iniquum
est negligitor q. ut h. lego, tu' quia legi cogit' n. evoluisti negligitor
fiz, tu' quia erat et ipso parte sanorum negligitor uide uocenter
et leprosi alij deinceps erant fuit, eto n. auferreme ut 17. dicamus q.
Ioppe hunc n. ha' uestra quid mentis legislator spectasse n. prohibentes aug
usti aduersos q. se p'ha'ue' se' poterant ethnos tulus yonae quale' chrysium
Domi ce' credebat. aliace p'ha' uidebat lepro' sua' n'c' ult' remedium n'c' deponi
pot. quoniam esto potuisse, at huc n' posset lepro' istu' accidens hucus mei
iudicarius. q. id Christus in terius Regem mihi et yonam agere uolebat auordinari
meu, et plus qu' os Gitate, ut q. et quantus est minuens uigeret. Hinc ad se

Evangelium Domini 11^a post Epiphaniam.

Frustrabat oī dicens: math: 11mo venite ad me omnes et laboratis et vocati estis a ego utrumque vos uocabat oī cito, constantes, sicut leō, mercude nulla postulata corporis et aīd ne alia impedita est eius opa. Dicitur Thomas Iohannes q. 44 artū 310. Erant itē curiosi eius oī miraculosa, quā huc multo godet et eo deputati nāc uires dī superauerint, supauit in modus quo in iugauit dī oī ipsi patet quod dico in medicinae fabis locutus. Petrus iugum pīpī actū et literauit math: 8. Alio nobis preceps fabulus corporis norma pī Christi apertione gloribz: sicut agrotare frumenta nō dabemus statim uiciniū committere nos, quā nāc ope getis somniū dialetica et ratiōnū finitū pī principia hoc uita uiuere: ita ubi uale in quaue sit frumenta opa tēr nos nō abhōd arte frugere minimeq; tūpī pecunia parere, sed fint uicinū me longe frumenta, ne alia pecunia contra prūdū id de qua Eccl. 38. Altissimus dī et arcta erant medicamenta et sūc prudens dī abhorrebat illa, et dicimus tentare dūc regnigendo media ordinaria glōs decreuerit ca- rase nos, excedere curiose opa pōtre vnde atīs et quāsi argendo illum in hī statur.

M. 11. 3 a Cum dīcīt me permittat agrotare, forte et immittat agrotudine, uine accundo medicū facit q. eius uolton? Boni, qui nō uult ut agrotenui semper, sed quoniam nō depolletur infestū mītar. Intimū colamus patiam tanq; à pī pī castigati, demus a. uiroram ut depollatur, nec fūt bona negligamus, qutūm et ualeudo prospera, ut multa bona opera utilis, et uita, et simili auctiūs dīci nāc opa, sine quā nec medicus saty pīa uti potuit industria, nec pharmacia operi pīfīmus, sicut dicit sag: c. 16. Neg. o. herba, neg, malagoma sanavit oī, sed hīs sermōs dīci, qui sanat uia.

M. 11. 4. Quid Conīlī si morbus nātri sit incurabilis ut eadēs, nec nīc pīmiraculū tolli potest: regara dīcū us tollat eosq; neccidat, alia ex parte miraendū postulantes sentiū illa dīcīt. Generāō mēla signū q. sit math. 12. et signū nō debili- ti. Et qād postulandū mores curiositas, male postulatio. In pīa religione dīcū tristatur at s. aqua. et Conf. c. 35. cui signū ipso- hīgēa flagrantur, nō ad aliquā salutem, sed ad solā apparetiam hydorata, pīi a. nō curiositas, sed sola impollit neccidas dīcū non displicet postulatio, quād tunc nō pītūtū miraculū nīc mōdicto et pī a. accidens, cuius simile pīt. sicut autem nō nota aliqua, pīi oī factus sanarū reliquiarū, sicut pōrōsumi uelofiatū, sive Benedictio

2. Libato Hymnus
lib. modis amiss
a. Oratio Propterea
mirabilis, per hanc
ut ha modis amiss
tis focus. Ite et
ad eum cognosc
spiritum. Et deinceps
in diebus fructu
de inquisitio pene
et penitus parere ad
corba pueris deputa
qui pueris datur
et dicitur pueris
et est significans
mittit agrotrope fort
ius et viae solita
et leprosum infirm
gabu hemer. et ipso
Et celestis puer
responsum datur et
estria ne charra
e. me, responde
nobis nesci pue
li puer. et ipsa
ne potest de pue
m. n. et sicut
n. n. potest de
n. C. et c. et c. et
n. n. et sicut de
impedit responde
n. mirabilis n. n.
Rant n. n. n. n.
Globularia, sed pue

Ruasita circa Textum.

392

Sancti alcedius adhuc superstitio, & miracula faciunt. Tolle n. opus
ridentia est his modis curatos faire quamplurimos. Ideo a. n. omnes,
quia nunc servos coquendos, ut n. curantur alio id quod abutentur
reverentia ualeantur, & priuarentur meritis qd patiente gaudi
auerant.

Questio 5^a. Adoratio quid sit? Qd si nomen spiritus in ma
nu dicitur adoratio. Quod a. uetus soliti honoris qd obtemperare manu
sunt otor, seu pectora sua tangere, pectora, manus quasi contactu illo
sanctificatas ore adorare, & proculari. sed usque obtinuit, ut ad
carea fuit interius submittere se alieni uelut altiori mores angelorum
uel & eorum more. Toto signo dico in argumentum
filiationis huic, que hoc signu sit genitrix. Tunc Capitur
molinio, uae in terra derictio, quā utens propheta Daniel, & post
illud Theodosius senior dicebat Adhuc pavimento aīa mīa, nūc iſe
ca me fēl uerbū taw. Hunc s. Ioa. Damasi adoracionem difinit:
Animi domini obtemperare, ergo humilem significacionem quod
ille qnt apprehendit ut servus, & supremus, oīus dominus, aliis & re
ges terrae domini adorari.

Questio 6^a. Cur leprosus corpori nō potulavit curari?
Quia curatio quae ambiebat ad spiritaliter nūca nō erat, & laq
tabilius committebatur hīd uolti, qua ipsius leprosi, nō sat in
telligentis corpori diversus ab hac infirmitate liberari. placeat
pro hac prece facta uerae forsan sicut et illa, nō quibus tñi po
punitur necesse, ut Ioa 2. venit nō habet, &c. u. sed quod amas
infirmitatem. Math. 8. bene puer meus raret in domo paralyticus
& male torquetur. Taliis fuit leprosi nūca.

Questio 7^a. Cur confessum curauit illus Christus à lepra
fua? Ex hoc meruit insignis eius fides de Christi omnipotentiā,
quam profiteri maleficis nō potuit, quam diendo qd dixit
helle quidquid possit, hic est quia pauca poterit, potest a. qui qd
acilis hoc opus, hic labor est, infinitam requirens agens fa
ultatem (soli Christi pessima) quia uoluntas ad infinita difficultate
potest. Sicut fides, protrectacioq; fuit psalmographi scribentis
Christi a. nō in calo ora quecumq; uoluntas fecit. Nec enim quod Christi
ex cuius dicitur nūcqua actu infinita fecerit, nec fastidius sit, aut
potuisse nisi eo infinita nō esset, aut sup. effluat. It et otiosa: quia ad
hunc ut talis nūca, hoc est otiosa et superflua, sufficit, ut multa conu-

343

Quang: Dominica III^a post Epiph.

ut faciat. agentis est ipso, necepsis oportet actu facere
quidquid est, sicut a Voltaire ac liberi, quod assertum legi nullum
de eo finit, sed et singulariter operandi modus in libro concurrit
leprosus nullo velociet instrumento utrumque eum vult, sed prout
oppositi uoluntate simplici. Horum sonans uerba illa si non potest variare,
sat tamen uelut et factum. sicut stigit in loca Galilee. Cur ergo curando
illius haec pietatis uocem perculit, uolo mundare? quia conuenienter id
fuit ut leprosus, et astantes dixerent ita Christus, ut leprosus dixerat, nempe
nolle suu simplex sufficiere Christus, mutar impuritatemque officiari. In
deinceps denique leprosus Christum agere liberum quia ubi hunc libertatem
deo necepsis introducent nemo potest addere, si, uel si uis a genio nemo
dicit si, potest etiam occidatur, si nix pro candida, si apertis uulnis inducatur
inditauit simus nos omnes Christus libertator adiutor. Quia uel Christum
quidam uel hoc iudicem, uel ut deum, si ut hominem secundum sumus
ut ille natus, non ut leprosum, quidque ualeat haec uincitur? sceptico priuato
non Christus liberatus, sed quod adam illa abusus est, nam abusus quoque
in tactu et gustu, et dentibus comedone de ligno uictito, non tu iste
aut nos instrumentum aliquod in dentibus et sensibus illis expouimus.
Addas fons aliquis; fons uero potest peccare, quod non est rigorosus, immo potest ipso
quod non resistere uetus et vere potest, quod non resistere. Et non potest, se
non resistere et peccare, quod potest peccare. Et non potest resistere. Tamen deinde
abest ut potest peccare facias ad opusdam ut ei repugnet, et quod
potest arguenda a gratia.

Uult isti ergo leprosus pietate curando? cur remissi Christi
ad iudeum faciendum? Pro similitute q[uod]ramus uinu[m] a se factu[m] uile
n[on] Galilee res ipsa, optimus cur ad iudeum remittit Archimedes
m[od]i. A disponendo uoluntate via prauitatis, nullamq[ue] scandale, et m[od]i
murationis reuulsione dare feda is, alia f[ac]tura gemitum
al[iquod] de facere legi, q[uod] leprosus curatos p[ro]p[ter]iu[m]bat fistulae se faciendis
d[icit]ur l[et]at. Co[mo]do que potest, quel agri potest obteane[re] i[ust]itiae contra
leprosus, capi uoluntate ob falsas allegaciones, quas qui gradus supponit
esse ueras, alia non gemiturus: unde non ualeat reuixit[ur] sine haec clausa
Le si p[ro]p[ter]iu[m] uoluntate restatur. Volut p[ro]p[ter]iu[m] curationes a se factas
in credibili oritate, qualis futura erat, quantum ad conuerstionem
si leprosus sine testimonialibus uerbi faciendum sentaper u[er]o
sapi cu[m] horibus. Selebit ob eas uinu[m] a se factu[m] zu stari ad

285

Uult isti
archimedes etiam quod
se uoluntate facit
estis haec letis. Et
iudicis & amoris sub
magis non habet. Atque
potest et hoc sentit ad
fistulae et sed et sentit
uidetur profolym
potest ali[iquod] sentit
Uult isti ergo
leprosus potest
se uoluntate facit
et credibili oritate
fistulae, potest illi
conuicione et a senti
piant inquietur
Et potest Christus non in
credibili, p[ro]p[ter]iu[m] sentit
fistulae non potest
fistulae non potest
potest haec sentit
doy i[ust]itiae sentit
non potest et i[ust]itiae
non bono malu[m] sentit
et potest non potest
d[icit]ur haec sentit
autem libidinis facit
al[iquod] sentit, ut Christus
doy i[ust]itiae sentit
non potest et i[ust]itiae
non bono malu[m] sentit
et potest non potest
d[icit]ur haec sentit
autem libidinis facit
al[iquod] sentit, ut Christus
Uult isti ergo
voluntate facit
res ipsa potest, quod
operari, magis sentit
abs ingens potest
fistulae et sentit
fistulae et sentit

Qua sita circa Textum.

347

architettano voluit, quia nō nos dicit, nō huius p̄me eius concenū, & plorare in mensal infire. Hic uide supra modū fundantur atatq; huius lectorū. Ecce n̄ designat Chrys. Urationē ē se facta iudicio & censura subiecta eadē uocata: Hic u. iudicio & dogmata sua subiecta detinunt iudicio culta uolunt. Quis superbius? qui ē Chri modicū alienius? Pauliq; agit? nam Paulus qui se certō sciebat ad Gal 2 ad eadem Chri plene doctus, & tu iubente n̄ reuult utinam Presolyma, & Euangelium quod docebat examinando darec aplo Petru.

Quaestio 9. Leprosus spiritualis quis dī, & qui curauit eum? Lepra quidem q̄z specialia q̄ ha' p̄t signat ut Zarephat, ne plurimum fuit p̄atum seu uitium quodcumq; a umbra, & nō ob causam, quod tunc illa, sic uitium seu potum quodcumq; uolens sit contagiosus, et ad iniuriam flet teatatur. Et 13 Chri fitigerit p̄icem inquinabitur ab ea, & qui coruāt superbo induet superbia. Et quod leprosus n̄ inuenit ratus inter leprosus aliorū nō est, nūq; curabilis, p̄ manantem ḡtino ab iis contagionet, ab iis a' reedens, p̄ bonitate nā statui bono vestiu. Ad tandem modū p̄lō n̄ da' ni profundū lappas ualere iubet socios doceatores, bona a' se agere, fari gloriare bonus poterit. Itaq; dicit peculiaris modus, quo curandus, p̄t transcedentem illū, qui est trutacōm mentis trax p̄sib; ibi a' his impetrare. Trucamus initiat a' faga seductora, perennia sic est ac' Chrys. in Mach. ut quoties bona malo giungit, non bona malus melioratur, sed ex malo bona ḡtaminet. Seneca a. apł. 104 si uis eoni uitij longe a' uitiorū complis ueden, u' sit; ha' rebus humor, quamdui cu' superbo queragab. et m' ecent libidines tuas adulteriorū sodalitiae, cu' satonibus uiue, cu' socrato, cu' sonone querare.

Quaestio 10. Tunc p̄t sermo aliquipn̄ q̄d q̄d uident? Ex n̄ arte boies, adhuc terra' incolentes, quamuis reges sint, & Imp: quibus aut para mia. N̄ q̄d uis ḡtinget quae expauerit; magnū malū est, si quidquid uolunt id possent, adeò impius, & desecrabilis sapientia agitour cupiditatibus. Ne tu illud artis voltas et sonus est q̄' fidei n̄ p̄ni ut immortalia' tñ. Multi uollent p̄p̄tū n̄ carce uiuere, nec unquam mori, at

345 Quang: Dominice III° post Epiphany.

nunquam impetrabunt, sed neque, qui in inferno captivi atque
nontur Apos 9. In diebus illis quam brevi mortem, et in miserabilem
et dolorem dabant mors, et mors fugit ab eis. Sicut in Calv
bratis creditur quod dominus propter quidque volunt, et voluntas suam
domini semper attempdat. Tros a. ut quidquid uult fieri, et potest,
fatum quod alius quidquid uult ab ipsi et per eos fieri, participans in
terea hanc eorum progenitiam, quemque pro regulâ sue voluntate
uinae sibi p̄stituerunt.

Q. L. I. IV. II. a. Leproso cur prohibuit Christus ne euangelio
uade in domum tua? cu alteri curia curato dicitur Mart. 5.
fuerit, et misericordia fui. Et quia iste fuerat a de monio libe
ratus, qd liberatus nullo modo pertinet a iudicio sacerdotis, alia op
portet multum crederebat ad Christum gloriam, quem non expediobat
a quoque iugosuari: liberatus a. qd leprosa iudicio illorum,
ante qualitera declarationem, ut possit leprosus convergari,
Christus curauit qd inuidia et odio abnuerint vere eger
curatum. Mira uis est passionis nimis, nec flos quis ore
dat quantum ualeat ad perpetuandum iudicium. Iuribus
plorans (Fariu oratione cum magnis prouocatur
et agelle suo colligeret in mindis omniuersitate vironorum,
desuastatumqz veneficij obstante ne ille agri effectus ag
fortiles, a qua in Calumpnia se se purgaree ueniret habuit
in formâ aforre omne suu instrumentu austri, simulqz
produceret filia validam, ferramenta egregie facta fortis
ligones, nomeres ponderosos, boves bene curatos, et diuers
beneficia mea. Quisiter haec sume, nec possum nobis ostene,
hunc, nec cui formâ adduere laebrationis meas, uigilias,
et lidores, mox oīus sententias absolute a. t. dies profecte
indulsi facultatem novam ab amulis tu distare procul ducta
ab imitatione, quos ut grandes occultauit uero sub pallio
et occulto stimulata cogit uocem, gemitumqz adre nocte

Quæsta
encl. Sacra et
agricultura uera
Q. L. V. 12.
B. v. Antebat illuc
ut uox uir timida
profusa refracte
ferv. Audiret qui
sophi litera et 159

Q. L. V. 13.

lens de qd uita p̄f

qd uox p̄f

quid uox refatur

hunc et. t. h. n.

liberatio a. t. t. t.

a. f. r. u. m. l. t. t.

in ob. liberare H

edat. Ne ipsi quidqu

hunc regnante de

Q. L. V. 14.

uadet. qd u. i. b.

te uito a. lepros. et

et a. b. t. t. t. t.

pro. t. s. t. t. t.

t. s. t. t. t. t. t.

hunc et. t. t. t. t.

hunc et. t. t. t. t.

Q. L. V. 15.

hunc et. t. t. t. t.

membrorum p. u. t.

hunc et. t. t. t. t.

it Epiph.

in regno estis
et mortis, et in res
ut al. 13. Ibi in le-
prosos, et ceteris in
quibus est fidei
et fidei, per ipsos
re regale fidei

beit Christus et ha-
uera dicit Meo
ly. quatenus filii domi-
nus et demoni
sunt faciunt sibi
istius eorum. Et pater
deinceps illum
leprosum conseru-
vit leprosum et
beneplacere vere et
nullus res fidei
adiecit. Unde
ignos forem
enim illi tunc
et non agri-
urgare neque
mentum auctio-
nata ergo fidei
bene curato. et
non posse ut
ratione mes-
tute et. dum
to fuisse pro-
cula non possit
gratia. Et de illis

Qua sita circa Textum

346

et multos datus in calumniā perseverantibus ostendit eam
ut guarentur ueram et uocem traducere. Plus. in sypos.

QUESTIO 12^a Leprosum curare tangendo cur uoluit.
Quod contactus eiusdem seruum utilissima demonstratio
est: certa ueri timida. Cadaver ubi primum post totius Christi
propheta resurrexit et reg. 13. et multo cœca oculis suis
flores admouens qui reliquias attigerant. Stephani a Coata
fuga liberata est hysto. 5 Aug. 22 Anno 1. 8.

QUESTIO 13^a An sicut per Terram quidquid uult, at uel
dimis, ita et uelit quidquid est? Nullo modo erga potestas infinita
et necessitas, cum sit perfectio facta intima. Voluntas autem
quoad uerum uisitator circum doloriora, et libera est, id est
inter una, et alias non est uita connicito. Potestus est et non
liberus Christus ad futuras et legiones angelorum. Matth. 26.
et sic ut camelus transire per foramen eius. Matth. 19. et Christus
a morte liberari. Hebr. 1. et decimib[us] horum fieri, aus fidei
uoluit. Ne ipsi quidquid possumus, uolumus. Erant promoto
Haretini negantes deum aliquid posse, quod non uult.

QUESTIO 14^a Nonne Centurio Christum audiens ade-
ravit eum? Et videlicet factus non credendus tu est argenteo
tendito a leproso, a Matre filiorum rebatur, et alijs, que maligni
ab eo beneficium importanter in fidem non firmiserunt. At primis
tene ni fallor, Caburnista, et quibus factus Richerus minister
Augustinianus Cloris humanitatem adoranda. Pro negauit, propter
quod horrendat blasphemiam. Medanus Villagagnus Eques Nobilis
Calvinus etiam, item, Lutherani, tandem namque humana
fatu in Suchia adorare detrectare, ne uidetur cancri Panis, quem
primum adesse patent honorem tribuere, cui tuus et Princeps
excellenter, et honorante eius purpura.

QUESTIO 15^a Paralyticus seu Noronius et humidita
et nimbia digestio reuelli illas infirmitates ad motus
membrorum quod vitium significat? Et ad diuinam
hor isti similes de bono spirituali, seu beatitudine,
et laborem et oneris subiectam, ut sint, quod illam

deducunt, & quod invidum ostendere se se habeat fuit istia
ut homo & fratre odio habeat, qui talium beatitudinum
laboriosae acquirendae proposuit: sive item mandata
& bona opera fastidiat, & fieri voleat, ut obtineatur. Quis
invece Justitia parvum etiam non facientur. Item Ecclesia
ai morem genitius voleat, & praecepta ab illa gaudiuia
festas obseruari. Quid si pater dicat vellem non opes
homo, sed virtus, ut ad nobiliorum bonorum obligari, sed liberis
operam darem rebus concupitis omni solutus metu, tempesta,
& curie aedificanda cravis: absque vellem Comisionatores
et ab illis non aucta boni, muneraq[ue] mei cognitione, con-
sationem dilectorum modorum et ignorantiae p[ro]p[ter]e.
Qui non videt miser optare se sui desiderationes, cum bestia
pro appetitu ignorantiam amittibilem non expungere apud
proximum. Non videt felicitatem terram pro qua labo-
re nullus refugit summo sibi gratulatur non etiam cum
mundanis alijs negotiosisime dico, redire, sedare, con-
tendere, vocificandi.

Garganum mugire poterit nomen, & mare Thesum
Tanto cum stupore hunc spectantur.
Somnium, sum humq[ue] precepsisti & alterna comparata,
egi ipse sibi haec ad nocentia sua cacciatris, dum nimis
abilius in bona temporalia fallacissima, incerta,
plus habentia follis, quam nullis nulla dia supprese
sibi pergeaderit a qualia, id est frigidissime circa
Haec acquirenda re habet, quia nisi finita tanto minus
intendit in una, quanto magis in alia. Hoc res,
aut Cicerio magnas persertim ratione tempore non dico,
perire, sed non cogitationes quidem aseq[ui], quisqua
est addit aedictus nihil malo agere, nominem cito utine-
rio, ab alienis abstineo, nec multum bonus est cupido
cum calefisi beatitudo sancti cuiusq[ue] diuinum minimi
appetitus proficiens expletus. Impunit sibi de ita

Quanta
Iustitia habet
spectato, die regis
memorificare non
sunt. Nam. et. & i
bona virtus, & in
fatu bestie, qui in fort
tibus a clementia m
notum. Dan. r. S. &
de, & militem sa
n. Qui quis sit
fieri a iniquitate
afficit, & impunit ac
cito, & promiscuit
proficiens bestie at
infamia & regne
prosternit, & mi
elit[us] qui odio torpe
fui, dare se virtutat
li glorie ap[pet]it.

III. 16
furore, cum tu
h[ab]et premere, domino
actu, non permaneat
propositio non so
bit, sed abhata, &
sed fortuna mea,
qui sibi proficit
auditor, qui prestet
metu aliquo meli
Iustitia, & facit
n[on] fecit Christus glor
op[er]atio, galate
les fortis, proprie
m. Prosternit ac

Qua sita circa septum
loquitur. Noctis portare se contra ingentes sarcinas
periculatorum; alia' Japhetis, aliam luduriae: n' considerat
menimē sufficiens n' fē mala, sed bona impetrare facit
Iuda. Mat. 25. & c. 3. omnis arbor q' n' facit fructum
bonum decidetur, et n' igne mittetur. Multo isto se videntur
fatis bonos, qui n' sunt, sed appensi n' statim diuinis Je-
dicij n'renuntur minus habentes a filio Nabuchodonos-
torum Dan. 5. Id est nihil melius, quod sumnum ra-
pere, ut medium saltum Zaboramus, sicut monet Eulogias
c. 9. Quidquid p' manus tua instantia operare, p' ser-
tini cui n' prosequendi illis terrenis, n'q' que dicitur
sufficit, sed magis ad hanc pluribus fortiorum n' rudi-
cio, et q' deminutus audios, qui fidem, et Notitiam
proficiuntur e' h'c aeternoru'. Magna apud Homines
infamia. It magnus contemptus Lapidari. Sive apprige
bonum stercorebus, et n' maiore adhuc morietur in vita
altria, qui otio torpens negligenter n' pati velle nolit
bene, dare se virtutis operibus, per que n' terminabili
li gloria arguit.

¶ H. STO. 16. (or Christus n' adiit domum leu-
turionis, cum tu' promiserit? Et quā sub condicō
tu' promisit, dummodo hic Centurio nō quodat, et in igni
atu, n' permoneat me ad gredendū quod flagitat;
professione n' exponata. Haec a Condicio polita n'
est, sed ablata, q' ille ait. Enī n' fu' dignus ut inter-
sub fortum meum, et tu' dī verbo, quod arte a ma-
gnā fidei proficeret est. Non tū promisis stare
Centurio, q' di' trastat, quod promisit, et multo magis qui
trastat aliquis melius. Unde si nouisti calicem n'
tentandum, sat if facis Oro et uoto, si de' aureu'. Jam si
n' fecit Christus quod pollicitor fuerat, quia impleta n'
ex condicō, qualiter fulmitelligebat; quā fronte au-
diret Haricci promissiones diuinas exponere, qui condicō-
nes ipressas ab e' positas u' g' obfruantlam man-

349 Quatuor: dominica III post Epiph.

penitentiam bona opera faciuntur sed non implever,
sed nec adimplere posse.

Ullustri 17^a. Puer Centurionis eratne filius
pries an serui? Ex hoc ita puer utrumque possum
significare, filium quidem, ut Luc 11. Pueri mei meum
fuerunt in Cubili, nego. n. serui ad Cubiles Domini admitti
consecuerunt, modo serui ut Luc 1. suscepit Israel
puerum suum. Utrum hic significet meritum est. Osten-
dit a. quantum curam & filiorum patres, ualdo agro-
tantium, & seruos Domini gerere debeant iuxta
illud ubi maius est penitenti, ibi cautius est agenda
I. 1. f. De Corbo. quae certe fit ut elegantius ualde,
a fidelio obsequia sentiane cui Moyschonius, quos scribit
Gagninus in descriptione Moyschonia tractare ser-
uos suos humanissime, uicissim a. cooptari tam additos
ut nisi lucent & manumittant. Daudiant haec No-
biles, qui prie inhumanitate tyranni potius quam
domini spiritu ducunt, seruos suos a peccatis non
distinguunt, & agros plane abducunt iure suo ducentes
Iud 1. Reg 20. Puer. &gyptius sum seruis non
Amalechites; docebatque a. Dominus meus, quia agros
fere capi uadias fortius. Psal 1. d. spiritu
lvg. dicit Dominus non abutitur suam potentiam contra
seruos, cauereq; ab insolentia contemptu, & sauidia.
Nam ita non sunt crudicia placidi animi, sed im-
potentis tyramnic exortentis licentiam.

Ullustri 18^a. Ad quid prodest argumentatio
de Centurionis. Et ego nolvo sum sub potestate con-
stitutus? Ex ad confundendos sectarios, quibus cum
dicitur aegre forra non moleste ferre, qui subditos suos re-

Quarta
hac uterque ad
hoc, ut deinceps in
confusione distinxerit
nisi et diuersi organiza-
tiones pars pars
menta prouocant.

Ullustri 19^a
Puer in Israhel que
magnitudinem mag-
nitudinis & fortis, &
incurvus, quem habebat
sacerdotibus & priuatis
tempore & officiis &
religiosis & Clericis
fis ut S Aug. d
quoniam qui multa agere
habet. Potest quodlibet
profunditudo uel
pro recessu & di-
stans, quem habebat
parvus aquant &
se quis sit. Max
est pluviae facta
multa sive gotus, &
fons qui clauso p
cofferto refuerban
bosis opibus. Aut
qui pro comedius p
fuscula & mera, pro
qui se solentur lo-
cū regere & populu-

Ru^ssita circa Textum 350
dicit nec arvere ad Galatinos, sed quam ad mediatores,
id est, nec eorum quod aliquid impetratur ad eas sanctas
conjugimus, opus erit, non tamen argumentandum ab huma-
nis ad divina, argumentatus in Centurio est, id est utiliter
et omnes pone parabola Evangelica per rursum modi argu-
menta procedunt.

menia pioeiorum.
UASTIV 19^a Hoc Verba Non inueni tantam
fidem in Israel quid praeferunt, ac continent? Ex
mognitionem magnam contra Israëlitas, quos oportie-
bat cibas & fortius, quam gentiles credere in Christum, ob ma-
iorum, quam Zabibani notitiam, de eius sublimi doctrina,
sanitate, & miraculis. Et uniuersim loquendo grande
devers est detinores eis, qui deberent eis meliore*u*: g:
religiosos & Clericos alios, quam laicos. Nemo in Ecclesia
¶ 78 ait 5 Aug. dist 84 . c. nemo amplius novet,
quam qui male agens nomen uel ordinem sanitatis
habet; Delinqutum namque haec nullus redarguere
profundit. it malo in exemplum culpa extenditur, qd
pro reverentia ordinis postea honoratur Christianos
item, quam Ethenicos. Et tu haec quoties hor accidit, quod
pauic aequaliter xenocritis philosophi Contingentiam
de qua hec Map. 1 . q . c 3 in cuius lecto cum se collo-
coferet Phryne famosa Meretrix indeci nunquam blandi-
mentis eius gotue, ut scortaretur. aut socratis patien-
tiam, qui Colapho peritus a petulante Juvene hor tñ
respondit, noscubam d. brieve me galia communitem
domo egredi. aut Oratetis Iobani contemptum poniari,
qui quo commovetus philosopharetur in gentem carum
fumenta in mare praecipitavit. aut Saldui Justian
qui ne violaretur eos de omnis duabus adulterio eruer-
tis rogatus a populo ut unicus filio proprio adulterij

*E*vangeli dominica III° post Epiphany
vix ducet unum gabi erat cuero & de legibus
aut fidem datam Attili Reguli, qui cum promisisset ad
Carthaginenses se reditum à quibus parci sibi habebat
formita gravissima, nihilominus redit, & oratione
mā morte interiit vel Mag. 1. 1. 2.

EVANGELIVM Dominica V^a post Epiphany.

Recitat̄ur ex Santo Math. c. 8. a. 11.
23. Ascendente Iesu in nauiculam usq; ad uogum
uogatum festigium. Historia est de sedata Marii
temperante, qua & Marcus narrat c. 4. & Lucas
c. 8. res gesta uidetur antea doctrinam parabola-
num, prius Matthaeus habet, qui eas primum refert
c. 13. unde Març & Lucas omnes ordine rem ha-
fum descripere. Matthaeus etiam ordinem ex sequenti
ut fertunt sanctus Augustinus, & sanctus Chrysostomus,
hoc enim transfectio non potius facta est
post parabolam, cum has proponens Christus & dominus
fuerit, ut quem tantum Matthaeus narrat dimisit
postea turbis domum uenire; item etiam ex Ma-
thaeo habemus Christum dominum post transfectio-
nem facit ea, que Lucas & Març memorant
utramq; uerbum facere, & postea post uocare
Math. 9. & tandem cum parabola sunt dicta sunt
rati ut apli ut uidere est apud Marcum c. 4. quae
ex Marco ait Chrysostomus illa die cum sero agret factum
transfectorum deinde sumit pro illo tempore quo in Galilæa
uegabat quod lucas indicit in iustis duces ubi dicit.

Qua vita circa septem. 3.52

iam ut apłi ut uitere est apud matr. + quare cu
Mareus dicitur illa die ea pro acto factu transactuare,
die sumit pro illo tempore, quo in Galilæa versabatur
quod luci maledicti mirerat diuinum una deru

Quasita *area Pectum.*

Quadratur 1º. Quale fuerit mare quod
hic navi gat? Notas s. Hier. c. 1. Gene.
et Habecor idiotismo aquarum congregari
sine gallo sint, sine dulcis maris nuncupari
unde et apud Iesu 6 et Hieronimū hic qd mentio
fit mare. Ita qd aliquum flumen est e ripibus
rupta urbem pater in tribus Gal in Jordani pro
curreat, ubi locū nū nullus ponit adriachomius; itaq;
mare, de quo hic agitur, fuit locus quidam grandis,
et varijs nominib; appellatur batur videlicet meare. Ga
ulea ab adiacente provincia mare Genesaret
et Tyberiadis à civitate Tyberiade, quæ illi
nū ripas designatae fuissent volunt, stagnum item Genes
aretum a terra continente, et lacus seu aqua Genesaret
(at Genesaretis Joseph. l. 3. de bell. c. 18) latitudini
fuit stadiis qd latitudini 2. 100 et cetero ad
huc amplius regiup ac pluvias, stadiis a. octava pars
est millesimū Italii et q millesimā talice patens
anū Germanicā, unde longitudo marij contingat
millesimā notariatā 3. et media Italica, latitudo
a. unū cu' quadrante, emigebatur hoc mare. Paque
ribus et amnis arbibus Capharnao, Tyberiale, Bezdada,
Gadara, Parades, Corogām, et alijs celebra
batur a. vī navi gōbu, et aplūtū pīcaē Ioa. 42;
retracti sunt pistis magni 103 quo numero (ut qd
hinc oīl pīctū pīcaē ut adriachomius ad festari pītū qui
de animatōs hīs pīgērōs) signatū erat pī glōba

205
353

Evangel. Aplica 4° post Epiph.
proclamauit ac horum genas ad salvatum exticendos
Matt. 14. Mar. 4. et Luc. 8. Christus in hys marii turbas
dovit Luc. 5. petrus copiosas pueras fecit Matt. 14.
idec cu[m] mergi cepisse salvatus est.

habitur 2° utra sola Christi nauis ait alia
navigaretur? Christus cu[m] aliquantulus ut apparet do[n]i
cui frat[er] sub uespera, iussit spluere, ut transfigurare di[m]i
misera turbam, unde ita ut erat in naui manens obstat
p[ro]pt[er]a est non iam in navim, sed in altu deductus, Mar. 5.
Iden[t]tac to affirmare quod hic Maro. 4. 36. id est indicat
n[on] o[mn]i[m] turbam abegisse, sed alia nauis Christi navi quod
insipie, ait in et alia naues erant cu[m] illo, portimatis
in terra Christi tunc navingit tempestate iactata est
quod uia resimile

Quodlibet 3°. In deo et quare exporta fit tem-
pestas. Venti sine dubio infaliter commonebant
mare, et ortu[m] illorum imperio Christi affiluit On-
eres et feda unde angelii fortassis illas quas plus
ardem offrabant chalades detulerunt, hinc ergo tom-
petas, et q[ui]d ibidem magna ut clare docent, ex ange-
luta, nisi deo placat ortu[m] e[st] in cais summodo na-
varib[us], vel et Damone, concitate cui praeſita
ut q[ui]d et permissione domini, praeſertim cui postea comi-
nat[ur] sit et merepario. Nam 5. Ambrosius ait haec
processus factas ei per Iudam sed n[on] constat utrum
eo tempore improbus facias, ut notia gerimde, Pro
philanthus opinari u[er]o contigisse vel presumatur, ut
dici possit ad tentac[us] exercitare tur[us] et per mirabile
in fide confirmarentur. Ceteri et alijs simili nauigau-
tes, unde et postea dipinunt problematis, quod alijs
est hic, qui q[ui]d venti et mare loberunt ei, vel sine
quod timore reverentiali; Inter haec porro recorda
Christus in puppi super cervical uel stante, cui audibilis

Quanta
sudor, reb[us]
et sensu nelli sol
tus p[ro]sternit liberat
queritur
perire[re]. Hoc
ad fecit sind et
dico[re] et est
deinde, excepit
in uolum p[ro]sternit
p[ro]sternit, se
re[re] uerant
et denuo ibi agi
uerant
ueritatem
anto vel rot eda
ueritatem han
vel ul bield
saint o[ste]r dicta
primitib[us] postea
non u[er]o uiderem
fugit et capte
magis regni p[er]
cipiti saltim in
solare, et pot
q[ui]s h[ab]et al
mou abu salut
dys cursum

M
d[omi]ni motibus
detractione. S[ed] m[od]o
nilo s[ecundu]s. S[ed] ho
u[er]o. S[ed] de fulbe
curvare facit q[ui]

Mit Epiph
platina ghet
bris in hoc pietatis
succens recte
est.

huius regiam d
stata et appre
vere et transfigur
in nasci nasci
in alio deducatur
re. 2. 3d. ill. 10.
nauis huius nasci
int eu illi, prima
aptate iusta est

que uerba portavimus
ad hunc communione
is huius epichor
quod illas quan
trum pime iusti
lere doceat hu
o cuius fructu
alato en pro
fertim au pro
m. S. Antioch. u
se uonatur
et nobis pre
re sub pessimi
per se per se
et ab hominibus
probatoribus et
loco huius et
verborum non p
el ab

Quarita Circa Regnum.

~~354~~

et vulgare. uel ap ligno fabrefacta, dormiebat uero
et somno natali sed uolario tu et procurato, men
tuq; interius liberâ et expeditâ;

Quaritur Quomodo huius ventis et mari in
perauerat? Iesus est ut constat verbis ceteris
huius effectu simul ut venti ponerent, et mox, quod
alioquin, et post sublato ventos agitari aliquam
dia habeat, conqueperet, neq; opus est de ventos oio
in nictilium reditos, poterant si cohacatos illas re
pente resolu, uarie dissipari et auerutari, cù
uarie imperauit huius rebus nusquam elegantia p'dig,
ut damonibus usq; se se ex illo et suscito in ipso loco
mouerant

ua' ritur se. Q'n disipuli sine reprehensi a Iesu
ante uel post redatas tempestates? s. Matt. praeponit
reprehensione tranquilliti alijs u. duo euangelista post
ponant sed diuersi u' id quod s. Matt. videlicet quid
timidi esti et dilecti fuiser a Chro adhuc uentis ac mari
seruientibus, postea a iste uel reprehensor, quod timo
rem eo provocare permisent, ut aliquo modo fidei
fegerit, et consequenter quoq; fieri, unde estimor
magis augeri poterat. Reculerant porro antea di
cipuli saltem negligentes eum et dominum
saluare, ut poterunt iam pot mirabilia videbrent
quia tñ n' d' altè radicaliter erat ea fide, protet
mox actu habitare cuperent quod fact faciunt
aliqui eiusmodi amorum affectus

Moralia

1^a de ali motibus et tempestatibus varijs venientibus.
de passion. 2^m de Pubicationibus et apollis orationibus
millis Cost. pap hoc Euang. n. r. et sequens Bell.
concl. 3^m de tubul. 3^m de perseracionibus ecclesia
carneus lori. - 2. p. 1. 2. 3. Bozus de fignis.

205 **Evang. Domica 5.^a post Epiph.**
355

^m de oratione tanquam magno remedio in die meo
affrite. Staplet. l. 2. 3. ^{4^o} be nauticula dicit
Eccles. Reg. l. 3. c. 14. dig. 1. pson. Mastul.
tom. 3. l. 11m. 98. Partius ^{6^o} de feducia in
pros. frano. arcaj. Staplet. l. 2. 7° de confusio
periculi et tempeste Reg. l. 3. c. 14. dig. 2. 8°
de fortunis nobis dupl. pnt. Stap. l. 1.

~~E X A N G E L I M~~
DOMINICA 5.^a post Epiph
niam.

~~Ex matt. 13. a. a. 24. sile factus est regnum calorem~~
~~Choi, qui seminavit usq. ad aeris. 34. molaq.~~
~~ue ppterit parabola de figura q. tertio ppterim.~~

~~Ad vita circa Extum.~~
~~Narratur q. Quid sit parabola, et cur~~
~~Chrys per parabolam sapientia locutus? Quod p. pa-~~
~~rabola dicitur sapientia quod significat figura~~
~~et conformati competrere et ad ipsi ueritate accipere in~~
~~scriptura ut erat q. f. 3. o. Aeneas salm.~~
~~tom. 7. f. 1. generationem dei p. sermo quid est titus~~
~~et obsecrus qui aliud foret, aliud significat, unde~~
~~aliqui antiqui scriptores eulogisticae cui sermo non vere~~
~~parabolites et translati et aen. parabolam~~
~~appellarunt, hoc die q. 3. et itali parolam nuncupant.~~
~~Avertit a. ut. salm. quod in euangelio parabola~~
~~et sumatur pisi videlicet personaliter pravita~~
~~vel negotia cui ratio competit et confortetur ad~~
~~personaliter spirituale, vel ad spirituale ut rationabile~~
~~gocce, similitudo a. ostenditur ad res alia, nam apud~~
~~comparatur sali, luci, lucernae, et interdum aliqui~~
~~ulpi; serpenti, lupi, & c. Quoad q. cur Chrys para-~~

Primita
DOM

pist

~~mentante pna~~

~~Mattio 1.º~~

~~incidente que sibi~~

~~B. valens que minor~~

~~lum denobis digni~~

~~similiter ipse festi~~

~~lare p. tanta p. de~~

~~una p. r. ipse Eu~~

~~gretz donatorum m~~

~~ad ips. 13. l. 3. l. 1.~~

~~l. 1. p. p. 1. 1. 1.~~

~~g. 1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~

~~1. 1. 1. 1. 1. 1.~~